

در جامعه ما ده‌ها مشکل بزرگ وجود دارد. برای این مشکلات علوم فنی، تجربی و پایه می‌توانند راه درمان باشند یا بیشترین بار بر دوش عالمان علوم انسانی است؟

در مراسم اختتامیه هشتمین جشنواره بین‌المللی فارابی؛

مراسم اختتامیه هشتمین جشنواره بین‌المللی فارابی با حضور رئیس‌جمهور برگزار شد.

به گزارش اسپادانا خبر به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست‌جمهوری، حجت‌الاسلام و المسلمین حسن روحانی در هشتمین جشنواره بین‌المللی فارابی عنوان کرد: بسیار خوشحالم که این فرصت را یافتیم تا در جمع شما اندیشمندان، فرهیختگان، صاحب‌نظران و پژوهشگران و نویسندگان بزرگ در زمینه علوم اسلامی و انسانی که تلاش کردید و می‌کنید، حضور داشته باشیم. جشنواره فارابی همواره به عنوان تجلیل و تکریم از صاحب‌نظران علوم انسانی و اسلامی داخلی و خارج از کشور است.

اهم اظهارات رئیس‌جمهور را از خبرگزاری‌ها بخوانید؛

* ما در ایام پیروزی انقلاب اسلامی و جشن سالگرد انقلاب اسلامی هستیم و وارد سی و نهمین سال از پیروزی انقلاب اسلامی شدیم. من هنوز هم از صاحب‌نظران علوم اسلامی و انسانی درخواست می‌کنم که برگردیم و انقلاب اسلامی را بازخوانی و تحلیل کنیم که چگونه و چطور در یک عصر دو اردوگاهی در دوران جنگ سرد ملتی که به هیچ یک از دو اردوگاه تکیه نکرد، توانست بزرگترین انقلاب مردمی را به پیروزی برساند.

* امام به عنوان راهبر این انقلاب و به عنوان یک فقیه و فیلسوف و متکلم و صاحب‌نظر اخلاقی و مرجع تقلید چگونه توانست این انقلاب را به پیروزی و موفقیت برساند، در ابعاد مختلف این مساله می‌توان سخن گفت. اما می‌خواهم به یک نکته مهم اشاره کنم؛ اگر مردم‌شناسی دقیق امام نبود و اگر امام قضاوتی که نسبت به جامعه‌شناسی و روانشناسی اجتماعی ایران داشت، دقیق نبود انقلاب به پیروزی نمی‌رسید.

* امام نسبت به وحدت و انسجام و قدرت و مردم، اندیشه و نظری داشت که شاید در آغاز تعداد انگشت شماری از صاحب‌نظران و فرهیختگان با او همراه بودند؛ همه می‌گفتند مگر مردمی با دست خالی برابر یک قدرت بزرگ منطقه‌ای و با پشتیبانی تقریباً همه قدرت‌های جهانی می‌توانند بدون سلاح و امکانات و حتی بدون تشکیلات منظم حزبی پیروز شوند. مگر می‌شود مردم را از طریق مساجد و حسینیه و اعلامیه و نوار و کتاب و سخنرانی به خیابان‌ها کشاند و این مردم بتوانند برابر قدرت استبدادی تا دندان مسلح پیروز شوند.

* امام از آغاز از همان سال ۴۱ که مبدا انجمن‌های ایالتی و ولایتی و آغاز نهضت اسلامی بود و سال ۴۲ که اوج نهضت اسلامی بود و سال ۴۳ که به معنای حرکت ضداستعماری این نهضت بود و در ماجرای کاپیتالاسیون و تبعید و در تمام این مقاطع به قدرت مردم ایمان داشت. امام بر مبنای ایمان و اعتقاد به خداوند که همه قدرت‌ها آنجاست و با این توکل به صحنه آمد، حتی در روزهایی که خیلی تنها بود. اما در عین حال امام به مردم و قدرت مردم هم باور داشت و این نکته مهمی است.

* آیا از لحاظ علوم اجتماعی و روانشناسی این مساله را تحلیل کرده‌ایم، چه چیزی باعث شد که یک ملت بزرگ بتواند برابر همه قدرت‌ها پیروز شود. می‌خواهم بار سنگین دانشمندان علوم اسلامی و انسانی را تذکر دهم. آنها هستند که باید انقلاب را بازخوانی کنند و ابعاد مختلف آن را تبیین و تفسیر کنند.

* حتی اگر این نظریه را بپذیریم که علم در پی شناخت واقعیات و حقیقت‌ها است و نه تغییر، لازم است واقعه انقلاب را بشناسیم و آن را تفسیر کنیم و اگر علم قرار است در پی هدف تغییر باشد و این تغییر می‌تواند واقعیات را برای ما تبیین کند و حتی اگر از دید اسلامی به علوم انسانی نگاه کنید که معتقد است هدف علوم شناخت و تفسیر نیست بلکه هدایت و تعالی جامعه و انسان‌ها است

* اگر بعد دینی و اسلامی را کنار بگذاریم وظیفه علوم بیشتر منحصر به شناخت تغییر می‌شود ولی اگر از بعد اسلامی نگاه شود تعالی جامعه مطرح است.

* در علوم اسلامی، نه تنها به مسائل توصیفی می‌پردازیم بلکه ناچاریم به مسائل تجویزی بپردازیم، همان گونه که طبیب تنها در پی شناخت عدم تعادل مزاج بیمار نیست و در پی شناخت بیماری و عامل بیماری و درد نیست و در فکر راه درمان و نسخه درمان و معالجه درد و بازگشت بیمار به تعادل است، عالمان نیز این رسالت بزرگ را برعهده دارند، هرچند شاید برخی از رشته‌های علوم انسانی کمتر در این راستا قدم بردارند.

* آنکه به ادبیات یک زبان می‌پردازد ظاهراً نمی‌تواند نسخه تعالی را بیچید ولی از این ادبیات و زبان است که دریچه‌ای به سمت دستیابی به فرهنگ واقعی ملت‌ها باز می‌شود. فرهنگ عامل واقعی و مهم حرکت ملت‌ها است و در تمام علوم انسانی باید به فکر کاربردی آن باشیم.

* در جامعه ما ده‌ها مشکل بزرگ وجود دارد. از شما می‌پرسم برای این مشکلات بزرگ علوم فنی، تجربی و پایه می‌توانند راه درمان باشند یا بیشترین بار مسئولیت بر دوش عالمان علوم انسانی و اسلامی است. مشکل اقتصاد جامعه را چه کسانی حل می‌کنند و شرایط اقتصادی جامعه را تبیین می‌کنند؟ اگر امروز یکی از مشکلات بزرگ ما اقتصاد نیست؟ مگر مشکل ما رشد و رونق اقتصادی نیست؟ خروج از رکورد نیست؟ علم مدیریت بر دوش کدام رشته‌ها است؟ مگر این علوم انسانی نیست که شیوه سیاستگذاری، چارچوب سیاستگذاری و مدیریت جامعه را بر دوش دارد؟

* اگر مشکل سلامت در جامعه داریم، تحول سلامت را خواهیم، آغاز این مسئله از فرهنگ سلامت است و این فرهنگ سلامت بر دوش پزشکی نیست. پزشکی درد را می‌شناسد و درمان می‌کند ولی این فرهنگ بر دوش همه است. وجدان کاری را چه کسانی باید به وجود آورند؟ بار سنگینی بر دوش عالمان علوم انسانی است.

* اگر مشکل آب داریم و باید حل کنیم و منابع آبی را درست مدیریت کنیم و شیوه درست آبیاری را بیاموزیم و از ذخایر آبی درست استفاده کنیم و از منابع آبی برای رفاه مردم استفاده کنیم، این اقدامات بدون فرهنگ صحیح برای مصرف آب و مدیریت آن عملی نیست و نمی‌شود مشکل آب را حل کنیم. حتی اگر تحول در الگوی کشت را خواهیم مگر می‌شود بدون ایجاد فرهنگ لازم در کشاورزان می‌توان این تغییر الگو کشت و مصرف را ایجاد کنیم؟

* مردم ما گرفتار ریزگردها و آلودگی‌های آب هستند که باید به راه حل آن بپردازیم. باید از منابع سوختی سالم استفاده کنیم. باید صنعت ما متحول شود. همه این‌ها درست است. باید بتوانیم بیابان‌زدایی کنیم و کنترل کنیم منابعی که این حجم ریزگردها به جامعه و شهر ما می‌کشاند؛ اما در محیط‌زیست بدون تغییر فرهنگ جامعه اهمیت محیط‌زیست و مراقبت مردم و سبک زندگی و کنار گذاشتن وسیله شخصی در حداقل زمان و استفاده حداکثری از وسایل عمومی، نمی‌توانیم مساله را حل کنیم.

* کمتر موضوعی است که برای حل معضلات و مشکلات علوم انسانی بار مساله را بر دوش نداشته باشد. من در اینجا به یک نکته مهم باید اشاره کنم. باید به شما بگویم از سرمایه اجتماعی بالاتر ما سرمایه‌های داریم؟ اگر در جامعه مردم به هم و به حکومت اعتماد نداشته باشند و رابطه درست بین مردم و مردم، مردم و حکومت و حکومت و مردم نباشد و سرمایه اجتماعی نباشد، سنگ روی سنگ بند می‌شود؟ مردم احساس آرامش و امنیت می‌کنند؟ اگر شما صبح سر کار می‌روید به همان اندازه اعتماد به سرمایه اجتماعی دارید که می‌دانید قانون در خواب شما عوض نشده و حاکمیت جامعه شما متکی به علم و مشورت است و شبانگاه تصمیم غیرعقلی نمی‌گیرد.

* اگر پشت چراغ قرمز می‌نشینید، می‌دانید که چراغ قرمز شب تا صبح معنایش عوض نشده است و معنایش هنوز ایستادن است. اساس زندگی ما بر مبنای سرمایه اجتماعی است. این اگر آسیب ببیند چه کسی مسئول است. اگر این مساله بخواهد تقویت شود بار سنگین مسئولیتش بر دوش کیست؟ قوانین بازی سیاسی تدوین آن بر دوش کیست؟ بر دوش عالمان فیزیک و ریاضی و مهندسی یا علوم انسانی؟ اگر بنا باشد در جامعه قوانین بازی مراعات نشود و فرهیختگان نتوانند افکار صحیح را انشاع دهند و مردم را قانع کنند، همین وضعی می‌شود که در آمریکا شاهدیم.

* در آمریکا امروز فرهیختگان می‌پرسند چطور با داشتن این همه ابزار تبلیغات و ارتباطات و عالم و اندیشمندان نتوانسته‌اند افکار عمومی مردم را قانع کنند. این بار بر دوش کیست. ما معتقدم در این ۳۸ سال ۳۴ انتخابات داشتیم، بدون مراحل دوم. شما ده بار برای انتخابات مجلس و ۱۱ بار برای انتخابات ریاست جمهوری و ۵ بار برای انتخابات خیرگان و ۱ بار انتخابات رفراندوم جمهوری اسلامی و ۲ بار اصلاح قانون اساسی پای صندوق رفته‌اید و چهار بار انتخابات شوراها و همه این‌ها نزدیک به ۳۴ نوبت خواهد شد.

* یکی از افتخارات این انقلاب همین است. امام به ما گفت پدران ما نمی‌توانند راجع به آینده ما تصمیم بگیرند. ما دو سال یک بار پای صندوق می‌رویم و برای خودمان تصمیم می‌گیریم. مگر می‌شود پای صندوق انتخابات بدون اخلاق و رعایت قواعد بازی رفت؟ شما اندیشمندان علوم انسانی و اسلامی این را باید تدوین کنید. گاهی فکر می‌کنیم در دنیای ارتباطات و صنعتی امروز همه چیز در اختیار علوم و فن‌آوری و سخت‌افزار است. در حالی که همواره امروز بار سنگین بر دوش علوم انسانی است. هم انقلاب را بازخوانی کنیم هم برای اصلاح جامعه تلاش کنیم. بپذیریم علم تنها مسئولیتش شناخت نیست و بالاتر است.

* برای تحمل و تعالی جامعه علم باید سکو و پایه‌ای باشد. علوم پایه هم سکویی برای علوم دیگر و تحول در جامعه است. وظیفه ما تحول و تعالی جامعه به سمت هدف نهایی است که فلاح و تقوا است. تقوا یکی از مقاصد بزرگ در دین است. سکویی برای دستیابی به فلاح است. فلاح زمانی صورت می‌گیرد که همه دانه‌ها و حبه‌ها در روح و جان انسان شکافته شود باید استعدادها شکافته شود آن زمان است که فلاح رخ می‌دهد فلاح به معنای حرکت و تحول است که همه بذرها و دانه‌های خداوند باید شکوفا شود تا به رستگاری برسیم. امیدوارم خدا همه ما را پیروز و موفق بگرداند.

* رییس جمهوری در این مراسم همچنین از برگزیدگان علمی و شایسته تقدیر در بخش بزرگسال، جوان، خارجی، نظریه‌پرداز، مترجم و شخصیت‌های پیش رو و پیشکسوت علوم انسانی با اهداء لوح تقدیر و تندیس، تجلیل و قدردانی کرد.

برچسب ها: [حسن روحانی](#) [1]

[آسیب های اجتماعی](#) [2]

